

Jaarlijks worden er wereldwijd honderdduizenden mensen uit huis gezet. Toch is huisvesting een internationaal grondrecht. Op grond waarvan beslist een rechter of iemand op straat belandt of niet? 'Burenprofessor' **Michel Vols** (36) kreeg een omvangrijke Europese subsidie om hier de komende vijf jaar onderzoek naar te doen.

KARIN DE MIK

FOTO PETER HILZ / HH

ONDERZOEK

WWW.RUG.NL/INBEELD-MVOLS

'Huisuitzetting is een traumatische ervaring'

Huisvesting is een grondrecht. Het is vastgelegd in de meeste nationale grondwetten en in het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten van de VN. Recent vulde de VN het nog eens aan met een protocol waarin staat dat er bij huisuitzettingen altijd alternatieve huisvesting moet worden aangeboden.

Mooi, vindt Michel Vols, maar wat betekent het nu echt in de praktijk? Vooral als je kijkt naar de vele huisuitzettingen die overal ter wereld plaatsvonden na de economische

crisis in 2008. Door huurachterstanden en hypotheekschulden moesten miljoenen mensen hun woning verlaten. Corona zal dit nog verergeren, verwacht Vols.

Overlast

Hij vervolgt: 'Het recht op huisvesting is vrij onbekend. Elk land gaat er ook anders mee om in zijn rechtspraak.' In het Verenigd Koninkrijk kan een huiseigenaar volstaan met een briefje om de huur op te zeggen. Binnen een week. In Polen daarentegen lukte het een verhuurder zelfs niet een expres niet

betalende huurder zijn woning uit te krijgen. Ook niet met een rechterlijk bevel. Het zijn twee uitersten in Europa. Het wettelijk grondrecht op huisvesting wordt dus heel verschillend toegepast. In Spanje moeten gemeenten altijd alternatieve woonruimte aanbieden als iemand uit zijn woning wordt gezet.

Inmiddels hoogleraar openbare-orderecht Vols kreeg in 2013 landelijke bekendheid door zijn promotieonderzoek naar problematische burenoverlast. Hieraan dankt hij zijn bijnaam 'de burenpfessor'. Zo'n acht

procent van alle mensen ervaart overlast van zijn burens, waarbij het in de helft van de gevallen geluid betreft. Vols, die indertijd overspoeld werd met mailtjes, zette in 2019 de website www.overlastadvies.nl op. 'We hebben nu al meer dan 2500 gepersonaliseerde juridische adviezen gegeven', vertelt hij. 'Hiermee hebben huurders een middel in handen richting woningcorporatie. Zo van: in Amsterdam is het wel gelukt de overlast te stoppen. Waarom kan dit hier niet?'

Vols pleit voor sneller en minder drastisch ingrijpen bij overlastsituaties. 'Dat is voor alle partijen beter. Corporaties geven huurders die overlast ervaren nu vaak het advies een overlastdagboekje bij te houden. Terwijl een opgelegde maatregel als een gedragsaanwijzing meer effect kan hebben. Dat kan bijvoorbeeld de verplichting zijn hulp te zoeken.'

Kinderen

Voor zijn nieuwe onderzoek ontving Vols een ERC Starting Grant (Europese subsidie) van 1,5 miljoen euro, bedoeld voor 'excellente onderzoekers die baanbrekend onderzoek in Europa' verrichten. Het doel is uit te zoeken wat rechters in Spanje, Nederland en het Verenigd Koninkrijk lieten meewegen in hun vonnis om wel of niet over te gaan tot huisuitzettingen.

Wat Vols vorig jaar na onderzoek ontdekte was dat Nederlandse rechters in maar liefst negentig procent van de rechtszaken nalieten te vragen of er kinderen bij betrokken waren. 'Terwijl het belang van het kind meegewogen moet worden op grond van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind', onderstreept hij. Een reden kan zijn dat in het merendeel van de rechtszaken de gedaagden niet op de zitting kwamen. 'Als er dan drie maanden huurachterstand is, besluit de rechtbank al snel dat iemand zijn huis uit moet. Maar ook dan moet er gecheckt worden of er kinderen bij betrokken zijn.'

Compassievol

Dat neemt niet weg dat huurders in Nederland relatief goed beschermd zijn, stelt Vols. Hij meent dat woningcorporaties 'compassievol' omgaan met huurders die hun huur niet meer kunnen betalen. 'Ze geven zulke huurders meestal nog een tweede kans. Je ziet dat corporaties willen voorkomen dat

FOTO REYER BOXEM

Michel Vols (1984)

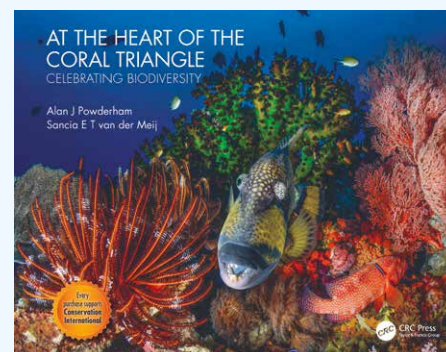
- Ma rechtsgeleerdheid cum laude 2008, Ba politieke filosofie 2009, promotie 2013 *Woonoverlast en het recht op privéleven*
- hoogleraar Openbare-orderecht sinds 2016
- onderzoeker Centrum voor Openbare Orde en Veiligheid (COOV) van de RUG
- Prijzen: o.a. NWO Veni-subsidie, Gratama Wetenschapsprijs, Nicolaas Mulerius Stipendium, ERC Starting Grant
- actief in vele (internationale) juridische en niet-juridische netwerken
- Trainer 'Aanpak overlast, verloedering en huisjesmelkerij' bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid CCV sinds 2010

mensen echt dakloos raken.' Het komt ook voor dat woningcorporaties het vonnis als stok achter de deur gebruiken om huurders tot maatregelen te manen, zoals budgetbeheer of bewindvoering.

Traumatisch

Inmiddels heeft Vols al 1.000 huisuitzettingen uit Nederland, Spanje en het Verenigd Koninkrijk in zijn database staan. Dat moeten er tienduizenden worden. Deze datagedreven aanpak is uniek en vernieuwend in de juridische wereld, aldus Vols. In individuele gevallen zijn oorzaken van huisuitzettingen weliswaar bekend, maar hij hoopt een rode draad te vinden waarom een rechter wel of niet tot huisuitzetting heeft besloten. Om die te achterhalen worden taalkundigen ingeschakeld die bepaalde patronen en woordencombinaties uit vonnissen in de computer zetten. Hij hoopt verder dat er door deze algoritmes 'voorspellers' uitrollen op grond waarvan je een huisuitzetting kunt 'verwachten', zoals het hebben van kinderen. Vols: 'En we kijken of we het recht op huisvesting terugzien in de vonnissen. Ik hoop dat ons onderzoek aantoont hoe de rechtbank recht op huisvesting beter kan laten meewegen. Want je huis uitgezet worden is een traumatische ervaring.'

VARIA

Koffietafelboek

At the Heart of the Coral Triangle is een 'koffietafelboek' met honderden fantastische foto's van onderwaterfotograaf Alan Powderham en toegankelijke Engelse teksten – met vele nog niet eerder beschreven observaties – van koraalrifonderzoekster Sancia van der Meij, assistent professor Marine Evolutionary Ecology aan de RUG. € 60,99 (Zie ook pagina 16 en 17).

Postume diagnose Van Gogh

Groningse onderzoekers hebben Vincent van Gogh postuum aan een uitgebreid psychiatrisch onderzoek onderworpen. Dit deden ze op basis van diens omvangrijke correspondentie en

bestaande medische informatie. Nieuw is de conclusie dat Van Gogh, nadat hij zijn linkeroor had afgesneden, waarschijnlijk tweemaal een alcoholonttrekkingsdelier heeft doorgemaakt.

WWW.RUG.NL/NEWS-VANGOGH

Zintuigen gefopt

"Licht. Zon. Vuur. Je hebt er natuurlijk niets van gemerkt, maar toen je die drie woordjes las werden je pupillen een héél klein beetje kleiner. Alleen al door te denken aan licht of iets dat met licht te maken heeft, zet processen in je lichaam in werking om je pupillen zo efficiënt mogelijk af te stellen." Christien Boomsma van de UK interviewde experimenteel psycholoog Sebastiaan Mathôt over zijn subtiele maar spectaculaire ontdekking. Lees verder op:

WWW.UKRANT.NL/MAGAZINE/ZO-SLEUTELLEN-DE-HERSENNEN-AAN-JE-ZICHT